

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
Навчально-науковий інститут цивільного захисту
Кафедра соціальних і гуманітарних дисциплін

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ»

за освітньо-професійною програмою «Екстремальна та кризова психологія»
підготовки за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти
у галузі знань С Соціальні науки, журналістика, інформація
та міжнародні відносини
за спеціальністю С4 Психологія

Рекомендовано кафедрою
соціальних і гуманітарних дисциплін
на 2025–2026 навчальний рік
Протокол від 25.08.2025 №1

Силабус розроблено відповідно до Робочої програми
навчальної дисципліни «Академічна доброчесність»

2025 рік

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Анотація дисципліни

Навчальна дисципліна «Академічна доброчесність» для підготовки здобувачів за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти спеціальності С4«Психологія» має на меті сформувати академічну культуру, академічну грамотність, практичні навички усної і писемної наукової комунікації у здобувачів освіти, що необхідні для успішного навчання та майбутньої професійної діяльності; засвоєння етичних принципів освітнього та науково-дослідного процесів шляхом поглиблення розуміння норм та принципів академічної доброчесності, засобів та методів логічного мислення стосовно основних етапів проведення й організації наукового дослідження.

Інформація про науково-педагогічного працівника

Загальна інформація	Кришталь Аліна Олександрівна, доцент кафедри соціальних і гуманітарних дисциплін ННІ цивільного захисту, кандидат педагогічних наук, доцент
Контактна інформація	м. Черкаси, вул. Онопрієнка, 8, викладацька кафедри соціальних і гуманітарних дисциплін Номер телефону – 093 147 05 44
E-mail	kryshtal_alina@nuczu.edu.ua
Наукові інтереси	Теорія і методика професійної освіти
Професійні здібності	Організаційні та комунікативні якості; навички навчання та викладання; навички організації освітнього процесу та наукової діяльності.
Наукова діяльність за освітнім компонентом	Кандидат педагогічних наук, спеціальність, 13.00.04 – «Теорія і методика професійної освіти». Вчене звання доцента (за кафедрою суспільних наук). Міжнародне стажування «Міжнародні проекти: написання, аплікування, управління та звітність» (вересень-листопад 2021 р.). Пройшла сертифіковані курси: «Академічна доброчесність: онлайн курс для викладачів»; підвищення кваліфікації «Культура роботи з науковим текстом» тощо.

Час та місце проведення занять з дисципліни

Аудиторні заняття з навчальної дисципліни проводяться згідно із затвердженим розкладом. Електронний варіант розкладу розміщується на платформі АСУ «Розклад НУЦЗ України» (<http://rozklad.nuczu.edu.ua/time-table/group?type=0>).

Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру згідно з розкладом з 14.00 до 15.00 в кабінеті № 245 (або у дистанційному

форматі із застосуванням ІКТ). У разі додаткової потреби здобувача в консультації час погоджується з викладачем.

Мета вивчення дисципліни

полягає в ознайомленні здобувачів вищої освіти з ключовими поняттями академічної доброчесності та її фундаментальними принципами; забезпеченні їх необхідними знаннями та інструментами для ефективного здійснення підготовки в Університеті; формуванні академічної культури, що ґрунтується на засадах законності, чесності, прозорості та доступності тощо; формуванні академічної культури та нетолерантного ставлення до проявів академічного шахрайства; вироблення необхідних практичних навичок усного та писемного мовлення; формуванні ефективної мотивації до самоосвіти та розвитку, здатності до критичного мислення і перевірки фактів; а також сформувати чітке розуміння сутності антикорупційної політики в академічному середовищі та неприпустимість дій пов'язаних із її порушенням.

«Академічна доброчесність» є загальною обов'язковою навчальною дисципліною (ОК 7), належне оволодіння якою підвищує здатність здобувачів до навчальної і навчально-дослідницької діяльності, вивчення професійних навчальних дисциплін, а також закладає базис для успішного виконання та захисту кваліфікаційної роботи.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Форма здобуття освіти	
	очна (денна)	заочна (дистанційна)
Статус дисципліни	Обов'язкова загальна	
Навчальний рік	2025–2026	2025–2026
Курс	1-й	
Семестр	1-й	-
Обсяг дисципліни:		
в кредитах ЄКТС	3,5	-
кількість модулів	1	-
загальна кількість годин	105	-
Розподіл часу за навчальним планом:		
лекції	20	-
семінарські, практичні	24	-
самостійна робота	61	-
Форма підсумкового контролю		
Диференційований залік		

Передумови для вивчення дисципліни

Препреквізити: загальноосвітня підготовка з української мови,

правознавства, етики та громадянської моралі, основ інформаційних технологій.

Постреквізити: компетентності здобуті під час вивчення навчальної дисципліни необхідні для професійної підготовки здобувачів за усіма компонентами освітньої програми, а також для виконання та захисту кваліфікаційної роботи.

Результати навчання та компетентності з дисципліни

Відповідно до освітньо-професійної програми «Екстремальна та кризова психологія» вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити:

- досягнення здобувачами вищої освіти таких результатів навчання:

Програмні результати навчання	ПРН
Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.	ПР 3.
Презентувати результати власних досліджень усно/письмово для фахівців і нефахівців.	ПР 8.
Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.	ПР 15.
Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.	ПР 17.

- формування у здобувачів вищої освіти наступних компетентностей:

Програмні компетентності (загальні та професійні)	ЗК, ПК
Здатність бути критичним і самокритичним	ЗК 5.
Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні	ЗК 10.
Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності	ЗК 12.
Очікувані компетентності з дисципліни	ОКД
Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій для здійснення наукового пошуку, верифікації джерел та належного оформлення доповідей і презентацій	ОКД 1
Здатність підтримувати найкращі традиції закладу вищої освіти, сприяти піднесенню іміджу закладу і служби в цілому	ОКД 2

Програма навчальної дисципліни

Теми навчальної дисципліни:

МОДУЛЬ 1. Концептуальні засади курсу «Академічна доброчесність»

Змістовий модуль 1.

Теоретико-методологічні засади академічної доброчесності

Тема 1. Академічна доброчесність: сутність та фундаментальні цінності.

Сутність поняття «Академічна доброчесність». Об'єкт, предмет та завдання курсу «Академічна доброчесність». Роль і місце академічної доброчесності в системі університетської освіти. Фундаментальні цінності академічної доброчесності. Кодекс академічної доброчесності Національного університету цивільного захисту України.

Література: [1-7, 12, 14. Інф.рес.: 2, 4-6, 8-12, 16, 17].

Тема 2. Нормативно-правові засади академічної доброчесності.

Академічна доброчесність: поняття та правові засади. Сутність поняття «інтелектуальна власність». Об'єктивне право інтелектуальної власності: поняття, характеристика, джерела. Суб'єктивне право інтелектуальної власності: поняття, зміст та юридичні властивості. Суб'єкти права інтелектуальної власності: поняття та класифікація. Концепції правової охорони авторського права: історія та сучасність. Об'єкти авторського права: поняття, класифікація. Об'єктивне патентне право: поняття, загальна характеристика, джерела. Інтелектуальна власність на наукове відкриття. Антикоупція в освітньому середовищі: нормативно-правове підґрунтя.

Література: [1, 2, 5, 9-14; Інф.рес.: 2-7, 9-11, 13, 17].

Тема 3. Основні види порушень академічної доброчесності.

Розуміння плагіату з античності до сьогодні. Основні види порушень академічної доброчесності Умови і причини «епідемії плагіату» в Україні. Запобігання академічної недоброчесності в освітньому середовищі. Заходи впливу при виявленні порушень академічної доброчесності відповідно до Кодексу академічної доброчесності НУЦЗУ. Плагіат у цифровому світі. Самоплагіат.

Література: [1-3, 5-7, 10, 15. Інф.рес.: 2, 5, 7-10, 12, 17, 18].

Змістовий модуль 2.

Практичне застосування норм та принципів академічної доброчесності в освітньому процесі

Тема 4. Писемне наукове мовлення.

Науковий стиль. Основні жанри писемного наукового мовлення: їх специфіка та характеристика. Стаття і тези. Монографія. Курсова робота, дипломна/магістерська робота, дисертація. Реферат, анотація, автореферат дисертації. Рецензія та відгук. Огляд і дослідницька пропозиція. Мистецтво читати, аналізувати, критично осмислювати та згортати інформацію.

Література: [1, 2, 5, 6, 9-12. Інф.рес.: 1-5, 9, 12, 15, 18].

Тема 5. Науковий пошук. Верифікація джерел. Організація і методика роботи з джерелами.

Науковий пошук. Верифікація джерел.

Організація наукового дослідження та методика роботи з джерелами. Міжнародні стилі цитування.

Література: [1-3, 6-10. Інф.рес.: 2, 4-8, 10-13, 16].

Тема 6. Процедура проведення перевірки наукової (творчої) роботи на наявність запозичень. Організація перевірки академічних текстів на наявність текстових запозичень.

Література: [1, 2, 4, 5-8, 13. Інф.рес.: 4, 7, 9, 15, 16].

Тема 7. Культура усної наукової комунікації.

Особливості усної наукової комунікації. Культура наукової доповіді, наукового виступу, лекції. Наукові заходи як вияв мовної культури дослідника. Мовний етикет у науковому спілкуванні.

Література: [2-4, 8, 10, 11. Інф.рес.: 3-6, 11-15, 18].

Тема 8. Мистецтво презентації наукової (творчої) роботи.

Вимоги до презентацій наукової (творчої) роботи. Особливості оформлення презентацій із використанням сучасних комп'ютерних програм. Сучасні підходи до демонстрування результатів наукової (творчої) роботи в очному, дистанційному та змішаному форматах.

Література: [1, 2, 4, 13. Інф.рес.: 4, 7, 9, 16, 17].

Тема 9. Заходи з попередження порушень академічної доброчесності в освітньо-науковій діяльності закладу вищої освіти. Академічна культура як складова академічної доброчесності. Університет як осередок підготовки і виховання ціннісних орієнтирів честі і толерантності. Заходи з попередження порушень академічної доброчесності в освітньо-науковій діяльності закладу вищої освіти. Методи запобігання академічного плагіату у країнах ЄС. Шляхи боротьби з проявами корупції в академічному середовищі: український та світовий досвід. Роль студентського самоврядування у популяризації академічної культури в Університеті.

Література: [1-3, 5, 6, 7, 9, 14, 15. Інф.рес.: 3, 8, 9, 11, 16-18].

Тема 10. Академічна мобільність. Освітні гранти та міжнародне співробітництво в умовах воєнного стану.

Академічна культура як складова академічної доброчесності. Університет як осередок підготовки і виховання ціннісних орієнтирів честі і толерантності. Нерозривність прав і обов'язків студента. Академічна мобільність. Освітні гранти в Україні та за кордоном. Особливості подачі заявок. Міжнародне співробітництво в умовах воєнного стану.

Література: [2, 4, 5, 8-10, 14, 15. Інф.рес.: 3-5, 9, 12-14, 15, 17, 18].

Розподіл дисциплін у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять:

Назви модулів і тем	Очна (денна) форма здобуття освіти				
	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		лекції	семінарські заняття	самостійна робота	Поточний контроль
МОДУЛЬ 1 «АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ»					
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади академічної доброчесності					
Тема 1. Академічна доброчесність: сутність та фундаментальні цінності.	11	2	2	7	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
Тема 2. Нормативно-правові засади академічної доброчесності	10	2	2	6	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
Тема 3. Основні види порушень академічної доброчесності.	10	2	2	6	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
Змістовий модуль 2. Практичне застосування принципів академічної доброчесності в освітньому процесі					
Тема 4. Писемне наукове мовлення.	10	2	2	6	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
Тема 5. Науковий пошук. Верифікація джерел. Організація і методика роботи з джерелами.	10	2	2	6	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
Тема 6. Процедура проведення перевірки наукової (творчої) роботи на наявність запозичень.	10	2	2	6	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
Тема 7. Культура усної наукової комунікації.	10	2	2	6	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
Тема 8. Мистецтво презентації наукової (творчої) роботи.	10	2	2	6	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
Тема 9. Заходи з попередження порушень академічної доброчесності в освітньо-науковій діяльності Університету.	10	2	2	6	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота

Тема 10. Академічна мобільність. Освітні гранти та міжнародне співробітництво в умовах воєнного стану.	10	2	2	6	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
Підсумкова модульна робота	2	-	2	-	
Залік	2	-	2	-	-
Разом за модуль 1	105	20	22	61	2

Теми семінарських занять співпадають з назвами відповідних тем, зазначених у програмі навчальної дисципліни.

Теми лабораторних занять – не передбачено навчальним планом.

Орієнтовна тематика індивідуальних завдань (самостійна робота)

Індивідуальні завдання можуть виконуватись здобувачами як під час практичних занять, так і під час самостійної роботи. Формами виконання індивідуальних завдань є: написання рефератів, есе, дайджесту; аналіз кейсів; аналітичний огляд навчальної та наукової літератури; аналіз практичних та проблемних ситуацій; розроблення презентацій; підготовка результатів власних досліджень тощо.

Детальний опис форм, вимоги до виконання та критерії оцінювання індивідуальних завдань (самостійної роботи) здобувачів викладені у методичних вказівках для самостійного вивчення дисципліни «Академічна доброчесність».

1. Місце академічної доброчесності в процесі модернізації вищої школи.
2. Причини деформації студентської академічної культури.
3. Шляхи додання академічної нечесності на різних рівнях.
4. Зв'язок академічної етики з професійною етикою.
5. Конфлікти в площині «студент – група»: причини, шляхи нейтралізації, запобігання виникненню конфліктних ситуацій.
6. Конфлікти в площині «студент – викладач»: причини, шляхи нейтралізації, запобігання виникненню конфліктних ситуацій.
7. Конфлікти в площині «студентська група – викладач»: причини, шляхи нейтралізації, запобігання виникненню конфліктних ситуацій.
8. Конфлікти в площині «студентська група – куратор»: причини, шляхи нейтралізації, запобігання виникненню конфліктних ситуацій.
9. Конфлікти в площині «студентська група – староста групи»: причини, шляхи нейтралізації, запобігання виникненню конфліктних ситуацій.
10. Дистанція у взаєминах «студент – викладач», її роль у навчанні.
11. Конфлікти всередині студентської групи: причини, шляхи нейтралізації, запобігання виникненню конфліктних ситуацій.

12. Плагіат як соціальне явище: причини виникнення, форми існування, наслідки.
13. Плагіат в освіті: походження, причини та шляхи подолання.
14. Плагіат у масовій культурі.
15. Особливості організації освітнього процесу в умовах воєнного стану.
16. Шляхи боротьби з академічною нечесністю: зарубіжний досвід.
17. Позитивне самопозиціонування як шлях до успіху в професійній діяльності.
18. Мистецтво складання ефективного резюме.
19. Основні помилки в оформленні візитних карток.
20. Правила знайомства і вручення візитних карток у науковому товаристві.
21. Значення візитки в становленні наукової кар'єри.
22. Списування: український і американський досвід.
23. Термінологічна лексика та слова іншомовного походження в усній та писемній науковій комунікації.
24. Риторичний інструментарій доповідача.
25. Порівняльна характеристика підручника та посібника як жанрів наукової літератури.
26. Порівняльний аналіз статті та тез як жанрів наукового стилю.
27. Порівняльна характеристика анотації, рецензії та відгуку як вторинних документів.
28. Проблеми наукового рецензування та шляхи їх вирішення.
29. Місце рецензії в історії наукової періодики.
30. Інструкція з написання наукової статті.
31. Структура і функції студентського самоврядування: досвід країн ЄС та США.
32. Структура і функції студентського самоврядування: досвід України.
33. Погляди Вільгельма Гумбольдта про дослідницький університет.
34. Погляди Джона Генрі Ньюмена про ліберальний (інтелектуальний) університет.
35. Досвід упровадження академічного письма у США й Великій Британії.
36. Етичний кодекс членів Фулбрайтівського товариства України.
37. Мистецтво добору ключових слів до наукової статті.
38. Порівняльна характеристика анотації, рецензії та відгуку як вторинних документів.
39. Проблеми наукового рецензування та шляхи їх вирішення.
40. Термінологічна лексика та слова іншомовного походження в усній та писемній науковій комунікації.

Форми та методи навчання і викладання

Вивчення навчальної дисципліни здійснюється у таких формах: навчальні заняття за видами, виконання індивідуальних завдань,

консультації, контрольні заходи, самостійна робота.

У навчальній дисципліні використовуються **такі методи навчання і викладання:**

- методи навчання за джерелами набуття знань: словесні методи навчання (лекція, пояснення, бесіда); наочні методи навчання (презентації, ілюстрація, демонстрація, спостереження);
- методи навчання за характером логіки пізнання: аналітичний; синтетичний; індуктивний; дедуктивний.
- методи навчання за рівнем самостійної розумової діяльності тих, хто навчається: проблемний виклад; частково-пошуковий; дослідницький;
- інноваційні методи навчання: робота з навчально-методичною літературою та відео метод; навчання з використанням технічних ресурсів; інтерактивні методи; методи організації навчального процесу, що формують соціальні навички;
- метод проєктів; виконання навчально-дослідницьких завдань;
- самостійна робота.

Оцінювання освітніх досягнень здобувачів вищої освіти

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: диференційований залік, стандартизовані тести, наскрізні та командні проєкти, аналітичні звіти, реферати, есе, презентація власних досліджень (тези доповідей), індивідуальні та групові завдання.

Критерії оцінювання

Оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті цивільного захисту України за 100-бальною шкалою.

Форми поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль результатів навчання здобувачів освіти проводиться у формі: фронтального та індивідуального опитування, колоквіуму, виконання письмових завдань, вирішення ситуаційних завдань, виконання проєктного завдання, підготовка тез доповіді тощо.

Підсумковий контроль проводиться у формі диференційованого заліку.

Розподіл балів, які отримують здобувачі, за результатами опанування навчальної дисципліни, формою підсумкового контролю якого є:

- диференційований залік

Очна форма навчання

Розподіл балів
Модуль I

T.1	T.2	T.3	T.4	T.5	T.6	T.7	T.8	T.9	T.10	Індивідуальні завдання	Модульна контрольна робота	Сума балів за дисципліну
до 7	до 7	до 7	до 7	до 7	до 7	до 7	до 7	до 7	до 7	до 20	до 30	100

* за виконання творчих робіт з навчальної дисципліни (участь в олімпіадах, підготовка наукових статей, участь у конкурсах робіт, виконання завдань із удосконалення дидактичних матеріалів із дисципліни тощо) здобувачу можуть нараховуватися додаткові, заохочувальні бали. Сума заохочувальних балів до 20.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни формується з урахуванням результатів:

- поточного контролю роботи здобувача впродовж семестру (включно із самостійною та індивідуальною роботою);
- підсумкового контролю успішності.

Поточний контроль здійснюється на кожному семінарському занятті. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти (зокрема самостійно опрацьованого матеріалу та виконання індивідуальних завдань) під час роботи на заняттях та набутих навичок під час виконання практичних завдань.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів на семінарському (практичному) занятті (оцінюється в діапазоні від 0 до 3 балів):

3 бали – завдання виконане в повному обсязі, відповідь правильна, наведено аргументацію, використовуються професійні терміни, є посилання на додатково опрацьовані джерела.

2 бали – завдання виконане, але обґрунтування відповіді недостатнє, у відповіді допущені значні помилки.

1 бал – завдання виконане на рівні окремих фрагментів, допущені значні помилки.

0 балів – завдання не виконане.

Викладачем оцінюється повнота розкриття питання, цілісність, системність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки, акуратність оформлення письмової роботи, самостійність виконання.

Оцінювання **індивідуальних завдань** (самостійна робота) здійснюється на семінарських заняттях і передбачає від 0,5 до 10 балів.

Критерії оцінювання залежать від форми виконання завдання. Наприклад (оцінювання есе, дайджесту, реферату):

1 бал – отримують здобувачі, які можуть виокремити з різних джерел основні положення, структурно об'єднати їх, коротко проаналізувати кожне з них та зробити ґрунтовні узагальнюючі висновки.

0,5 балів – отримують здобувачі, які частково виокремили основні положення кожного з джерел, але не зробили їх відповідного аналізу та узагальнюючих висновків.

0 балів – отримують здобувачі, які не виконали завдання або у роботі яких виявлено факти академічної недоброчесності.

Оцінюється понятійний рівень здобувача, логічність та послідовність

відповіді, самостійність мислення, впевненість в вірності своїх суджень, вміння відстоювати власну позицію, аргументувати, виділяти головне, вміння робити висновки, розкривати перспективу розвитку ідеї або проблеми, креативність мислення; допустимий відсоток запозичень, уміння публічно чи письмово представити досліджуваний матеріал.

Модульний контроль є частиною поточного контролю і здійснюється шляхом проведення аудиторної письмової роботи під час останнього семінарського заняття в межах окремого залікового модуля.

Кожен варіант модульної контрольної роботи складається з двадцяти тестових завдань та одного ситуаційного завдання. Відповіді на поставленні завдання здобувачів повинні відображати вільне володіння обсягом навчального матеріалу, передбаченого програмою.

Критерії оцінювання знань здобувачів при виконанні контрольної роботи за модулем (оцінюється в діапазоні від 0 до 20 балів):

сума балів за правильне виконання тестового завдання складає 10 балів. «Вага» одного правильно вирішеного тестового запитання складає 1 бал:

1 бал – правильна відповідь;

0 балів – неправильна або відсутня відповідь.

Сума балів за виконання ситуаційного завдання складає 10 балів. При його оцінюванні береться до уваги вміння застосовувати знання на практиці (у вигляді наведення власних прикладів), оцінювати факти, явища, вільно висловлювати власні думки, самостійно оцінювати різноманітні явища та факти, виявляючи особисту позицію що до них, вміло використовувати міжпредметні зв'язки.

10 балів – питання розкрито в повному обсязі, відповідь правильна, наведено переконливу аргументацію, використовуються професійні терміни, наявний творчий підхід.

9-7 балів – питання розкрито правильно, але обґрунтування відповіді недостатнє, використана професійна термінологія.

6-4 балів – питання розкрито частково, допущені значні помилки при аргументації, термінологія використана з помилками.

3-1 бал – питання розкрито на рівні окремих фрагментів, аргументація відсутня.

0 балів – питання не розкрито.

Оцінювання самостійної роботи. Результати самостійної роботи спеціально не оцінюються, але виявляються під час діагностики знань з навчальної дисципліни. Навчальний матеріал дисципліни, засвоєний у процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль, передбачений робочим навчальним планом, разом з іншим навчальним матеріалом дисципліни і оцінюється за критеріями відповідного підсумкового контролю.

Оцінювання індивідуальних завдань здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті. Оцінювання тем, які виносяться лише на самостійну роботу і не входять до тем аудиторних занять, навчальних практик/практичних занять, контролюється під час

модульного та підсумкового контролів. Оцінювання завдань індивідуальної роботи дисципліни здійснюється в діапазоні від 0 до 10 балів, і залежать від форми виконання індивідуального завдання, наприклад:

Реферат, доповідь: 1 бал – у роботі здобувачі правильно виокремили основні положення з різних джерел, логічно та структурно об'єднали їх, коротко проаналізували та зробили ґрунтовні узагальнюючі висновки. Дотримано усі вимоги щодо структурної побудови роботи. Робота містить список використаної літератури, що включає вітчизняні та іноземні літературні джерела;

0,5 балів – у роботі здобувачі фрагментарно виокремили основні положення кожного з джерела, не зробили їх відповідного аналізу та узагальнюючих висновків. Не дотримано вимог щодо структурної побудови роботи. Список використаної літератури оформлений не вірно або відсутній;

0 балів – завдання не виконано або у роботі виявлено факти академічної недоброчесності.

Підготовка огляду певної наукової проблеми/аналізу ситуації:

3 бали – робота виконана у повному обсязі із чітким дотриманням визначеної структури. Робота містить ґрунтовний аналіз, висновки та рекомендації з порушеної проблеми;

2 бали – робота виконана частково із дотриманням визначеної структури, що містить більшість необхідних елементів. Робота містить поверхневий аналіз, висновки та окремі рекомендації з порушеної проблеми;

1 бал – робота виконана на рівні окремих фрагментів. Структура роботи недотримана. Робота містить поверхневий аналіз, висновки зроблені не вірно. Рекомендації з порушеної проблеми відсутні;

0 балів – завдання не виконано або у роботі виявлено факти академічної недоброчесності.

Есе: 2 бали – здобувач створює оригінальний за думкою та оформленням письмовий твір відповідно до навчальної ситуації; повно, вичерпно висвітлює тему; вправно формулює тезу; аналізує різні погляди на той самий предмет, наводить доречні аргументи, використовує набуту з різних джерел інформацію для розв'язання певних психологічних проблем; приклади переконливі, конкретизовані; цілісний, послідовний і несуперечливий розвиток думки (логічність і послідовність викладу); висновок відповідає запропонованій темі й органічно впливає зі сформульованої тези, аргументів і прикладів;

1 бал – побудований текст характеризується фрагментарністю; сформульована теза не відповідає запропонованій темі; наведені аргументи не є доречними; прикладів немає або вони не є доречними;

0 балів – завдання не виконано або у роботі виявлено факти академічної недоброчесності.

Підсумковий контроль успішності проводиться з метою оцінювання результатів навчання на завершальному етапі, проводиться у формі диференційованого заліку.

Для денної форми навчання підсумковий контроль здійснюється за результатами аудиторної, самостійної (зокрема й індивідуальної роботи).

У разі не згоди із результатом підсумкового контролю або порушенням процедури його проведення здобувач має право на їхнє оскарження. Порядок такого оскарження викладений у Положенні про організацію освітнього процесу в Національному університеті цивільного захисту України.

Перелік теоретичних питань для підготовки до диференційованого заліку:

1. Розкрити зміст поняття «академічна доброчесність».
2. Описати особливості реалізації вимог академічної доброчесності в НУЦЗ України.
3. Визначити роль і місце академічної доброчесності в науково-дослідній діяльності й у системі вищої освіти.
4. Висвітлити нормативно-правову базу з дотримання академічної доброчесності.
5. Окреслити складові поняття «академічна доброчесність».
6. Розкрити сутність діджиталізації наукової й освітньої сфер як один із чинників занепаду академічної доброчесності.
7. Охарактеризувати академічну культуру як складову академічної доброчесності.
8. Висвітлити зміст поняття Academic Integrity в західному науково-освітньому дискурсі.
9. Визначити сутність поняття «інтелектуальна власність». Описати діяльність Всесвітньої організації інтелектуальної власності (ВОІВ).
10. Визначити сутність поняття «авторське право»: від першого закону про авторське право до сьогодні.
11. Описати вплив світової традиції й національні витоки поняття академічної доброчесності в Україні.
12. Розкрити сутність діяльності SAIUP – проект сприяння академічній доброчесності в Україні.
13. Описати «Кодекс академічної доброчесності» як регламентаційний документ у закладах вищої освіти України.
14. Розкрити сутність Положення про академічну доброчесність здобувачів освіти та науково-педагогічних працівників НУЦЗУ.
15. Висвітлити зміст поняття «фабрикація даних».
16. Висвітлити зміст поняття «фальсифікація даних».
17. Визначити різновиди фабрикації та фальсифікації даних у медичних і фармацевтичних наукових дослідженнях.
18. Описати шляхи виявлення фабрикації та фальсифікації даних.
19. Охарактеризувати способи запобігання фабрикації й фальсифікації й покарання за них.
20. Визначити сутність поняття «хабарництво»: форми вияву, способи боротьби з явищем та запобігання йому.
21. Описати ознаки академічного саботажу, визначити форми вияву та шляхи його запобігання.
22. Визначити сутність поняття «плагіат».

23. Висвітлити навмисний і ненавмисний плагіат.
24. Описати основні різновиди академічного плагіату
25. Розкрити сутність поняття «самоплагіат» у науковій діяльності.
26. Охарактеризувати способи виявлення плагіату.
27. Описати шляхи запобігання плагіату в наукових дослідженнях.
28. Окреслити відмінність академічного плагіату й помилок цитування.
29. Висвітлити історію некоректних запозичень чужих текстів у культурі й науці античності, Середньовіччя та Відродження.
30. Описати формування законодавчої бази щодо захисту прав авторів наукових текстів у ХХ столітті.
31. Вказати основні жанри писемного наукового мовлення, їх специфіку та характеристику.
32. Охарактеризувати основні жанри писемного наукового мовлення: стаття і тези, монографія, курсова робота, кваліфікаційна робота, дисертація.
33. Охарактеризувати основні жанри писемного наукового мовлення: підручник, посібник, методичні вказівки, реферат, анотація, автореферат дисертації, рецензія та відгук.
34. Вказати правила оформлення покликань на наукові тексти, визначити види їх порушень.
35. Висвітлити правила введення цитати в текст.
36. Охарактеризувати вимоги до перефразування тексту джерела в наукових працях.
37. Визначити сутність коректного оформлення перекладу наукових текстів.
38. Описати ознаки академічного плагіату.
39. Вказати міжнародні стилі цитування в наукових роботах.
40. Розкрити зміст твердження «Рекомендації щодо запобігання академічному плагіату та його виявлення в наукових роботах (авторефератах, дисертаціях, монографіях, наукових доповідях, статтях тощо) як інструктивний документ для викорінення явища плагіату в науці».
41. Вказати сутність системи покарань і санкцій, які вживаються в Україні щодо випадків академічного плагіату.
42. Описати основні форми порушення академічної доброчесності в освітньому процесі закладів вищої освіти.
43. Висвітлити історію боротьби з порушеннями академічної доброчесності в освіті.
44. Виховання культури навчання й викладання в закладах вищої освіти.
45. Описати основні вияви плагіату в освітньому процесі.
46. Розкрити сутність механізмів встановлення факту плагіату в навчально-методичній діяльності професорсько-викладацького складу закладу вищої освіти.
47. Визначити нормативно-правові засади попередження плагіату у викладацькій діяльності.
48. Висвітлити основні різновиди плагіату в навчальній діяльності.

49. Визначити механізми встановлення факту плагіату в роботах здобувачів вищої освіти.

50. Охарактеризувати процес формування у здобувачів вищої освіти системи мотивації до навчання, яка виключає використання плагіату.

51. Розкрити сутність Закону України «Про авторське право та суміжні права».

52. Розкрити сутність Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність».

53. Розкрити сутність Закону України «Про освіту» та Закону України «Про вищу освіту».

54. Описати правила укладання бібліографії.

55. Визначити мету та завдання інформаційного пошуку; описати типи та види пошуку.

56. Розкрити сутність обману у освітньому процесі. Вказати різновиди обману. Визначити причини списування.

57. Висвітлити способи запобігання обману в освітньому процесі.

58. Сутність антикорупційної політики в освітньому середовищі.

59. Охарактеризувати способи запобігання списуванню.

60. Охарактеризувати індивідуалізацію завдань як шлях запобігання списуванню в процесі навчальної діяльності.

61. Описати різновиди обману в діяльності викладача вищої школи.

62. Розкрити сутність способів запобігання обману.

63. Розкрити сутність поняття «хабарництво в освітньому процесі». Описати способи боротьби з ним.

64. Розкрити сутність необ'єктивного оцінювання в системі вищої освіти.

65. Описати способи запобігання необ'єктивному оцінюванню.

66. Визначити відповідальність за порушення академічної доброчесності професорсько-викладацьким складом ЗВО і здобувачами вищої освіти.

67. Описати заходи щодо попередження порушень академічної доброчесності.

68. Розкрити сутність просвітницької і виховної роботи в системі запобігання порушень академічної доброчесності.

69. Описати функції комісії з питань академічної доброчесності у закладах вищої освіти.

70. Описати процедуру проведення опитувань учасників освітнього процесу як інструмент боротьби з академічною нечесністю.

71. Розкрити сутність публічного виступу. Вказати види публічних виступів.

72. Висвітлити етапи підготовки до академічного публічного виступу.

73. Розкрити зміст вербальних та невербальних складників усної наукової комунікації.

74. Описати способи активізації та переконання слухачів. Охарактеризувати способи ведення академічної дискусії та полеміки.

75. Розкрити сутність вербальних та невербальних проявів незгоди та толерантності. Пояснити сутність мистецтва слухати.

76. Охарактеризувати етикет усної наукової інтеракції.

77. Описати способи виявлення плагіату. Окреслити значення антиплагіатних програм та їх застосування.

78. Встановити заходи з попередження порушень академічної доброчесності в освітньо-науковій діяльності закладу вищої освіти.

79. Визначити шляхи боротьби з проявами корупції в академічному середовищі: український та світовий досвід.

80. Встановити моральну та юридичну відповідальність за порушення копірайту. Вказати санкції за порушення академічної доброчесності.

Політика викладання навчальної дисципліни

1. Активна участь в обговоренні навчальних питань, попередня підготовка до семінарських занять за рекомендованою літературою, якісне і своєчасне виконання завдань.

2. Сумлінне виконання розкладу занять з навчальної дисципліни (здобувачі вищої освіти, які запізнилися на заняття, до заняття не допускаються). Неприпустимість використання мобільного телефону, планшета чи інших мобільних пристроїв під час занять без дозволу науково-педагогічного працівника.

3. Несвоєчасне виконання поставленого індивідуального завдання, терміни захисту індивідуального завдання, терміни ліквідації заборгованості щодо індивідуального завдання та відсоток зниження оцінки.

4. Здобувач вищої освіти має право дізнатися про кількість отриманих балів з навчальної дисципліни у викладача та вести власний облік цих балів.

5. При виконанні індивідуальної (самостійної) роботи здобувач зобов'язаний дотримуватись політики академічної доброчесності та вимог антикорупційного законодавства. У разі виявлення фактів порушення політики здобувач несе відповідальність згідно з Кодексом академічної доброчесної НУЦЗ України.

Рекомендовані джерела інформації

Література

1. Стандарт вищої освіти України із галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальності 053 «Психологія» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Затверджено та введено в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 24.04.2019 р. № 565 (зі змінами).

2. Освітньо-професійна програма «Екстремальна та кризова психологія» підготовки здобувача на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти за спеціальністю С4 «Психологія» галузі знань С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини». Черкаси: НУЦЗ України, 2025. 55 с.

3. Кришталь А.О. Академічна доброчесність: навчальний посібник для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 05

«Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 053 «Психологія», галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право», галузі знань 26 «Цивільна безпека» спеціальності 263 «Цивільна безпека». Черкаси: ЧПБ, 2022. 124 с.

4. Кришталь А. О. Актуальні кейси з академічної доброчесності: навчальний посібник. Черкаси: ЧПБ, 2023. 75 с.

5. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету. *Міжнарод. благод. фонд «Міжнарод. фонд. дослідж. освіт. Політики»*; за заг. ред. Т.В. Фінікова, А.Є. Артюхова. Київ; Таксон, 2016. 234 с.

6. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання: *Національний стандарт України. ДСТУ 8302:2015*. Київ: ДП «УкрНДНЦ», 2016. 20 с.

7. Кодекс академічної доброчесності Національного університету цивільного захисту України. Черкаси: НУЦЗУ, 2025. 17 с.

8. Положення про академічну доброчесність у Національному університеті цивільного захисту України. Затв. наказом НУЦЗ України від 30.07.2025 № 402. Черкаси, 2025. 14 с.

9. Основи наукового мовлення: навчальний посібник: / С.А. Бронікова та ін.; за ред. І.М. Плотницької, Р.І. Ленди. Київ, 2022. 252 с.

10. Харитонova О.І. Право інтелектуальної власності: підручник. Київ: Юрінком Інтер, 2022. 540 с.

11. Універсальний навчальний посібник з академічної доброчесності для вчителів / укл. О.С. Ройбу; за заг. ред. О.О. Гужви. Харків: ХНУ, 2017. 32 с.

12. Фордзюн Ю.І. Основи інтелектуальної власності: навчальний посібник. Київ: Кондор, 2024. 208 с.

13. Чубіна Т.Д., Дмитренко М.Й., Усов Д.В., Федоренко Я.А., Вороновська, Л.Г., Косяк С.М., Горенко Л.М., Кришталь А.О., Дулгерова О.М. Методичні рекомендації щодо здійснення освітньої діяльності соціально-гуманітарного напрямку на період дії правового режиму воєнного стану. Черкаси: ЧПБ, 2024, 260 с.

14. Право інтелектуальної власності: підручник / за заг. ред. Т.В. Ярошевської. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2022. 336 с.

15. Дії підрозділів ДСНС України в умовах воєнного стану: навчальний посібник / за заг.ред. М.Коваля. Львів, 2023. 307 с.

16. Bretag Tracey. Handbook of Academic Integrity. Singapore, 2016. 1097p.

Інформаційні ресурси:

1. База проєктів ERASMUS+UA. URL: <https://erasmusplus.org.ua/baza-proyektiv/>

2. Декларація про дотримання академічної доброчесності учасником процесу реалізації державної політики у сфері якості освіти. URL: https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2019/05/Deklar_pro_dobr.pdf

3. Закон України «Про авторське право і суміжні права». Стаття 50 «Порушення авторського права і суміжних прав». URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/379212/page3>

4. Закон України «Про наукову та науково-технічну діяльність». Стаття 1 «Основні терміни та їх визначення». URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/848-19>
5. Закон України «Про освіту». Стаття 42 «Академічна доброчесність». URL: http://kodeksy.com.ua/pro_osvitu/statja-42.htm
6. Закон України «Про вищу освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
7. Закон України «Про запобігання корупції». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>
8. Кодекс академічної доброчесності Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти. URL: <https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2019/07>
9. Методична інструкція щодо перевірки академічних текстів на наявність текстових запозичень. URL: <http://normative.sumdu.edu.ua/?task=getfile&tmpl=component&id=a629d359-964f-e911-b41d-001a4be6d04a&kind=1>
10. Методичні рекомендації щодо застосування інструментів та механізмів для трансформації різних сфер функціонування закладів вищої освіти на засадах прозорості та доброчесності. 2025. 54 с. URL: <https://surl.li/lvbqov>
11. Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishchaosvita/2018/10/25/recomendatsii.pdf>
12. Про Етичний кодекс ученого України. URL: www.nas.gov.ua/legaltexts/DocPublic/P-090415-2-0.pdf
13. Проект сприяння академічній доброчесності в Україні (SAIUP) – Американські Ради. URL: <http://www.saiup.org.ua/>
14. Рекомендації до пошуку наукової інформації за допомогою інтернет ресурсів. URL: <https://docs.google.com/document/d/1sUBDVqv>
15. Ресурси для пошуку освітніх програм, грантів та стипендій. URL: https://mobility.knu.ua/?page_id=237&lang=uk
16. Розширений глосарій термінів та понять «Академічна доброчесність» Закону України «Про освіту». URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/2018/10/25/glyusariy.pdf>
17. Yale Center for Teaching and Learning. Understanding and Avoiding Plagiarism. URL: <https://ctl.yale.edu/writing/using-sources/understanding-and-avoiding-plagiarism>
18. Освітні гранти МОН. URL: <https://mon.gov.ua/news/osvitni-hranty-mon-dlia-novykh-zdobuvachiv-ta-otrymuvachiv-z-2024-roku>

Розробник:

доцент кафедри соціальних
і гуманітарних дисциплін
ННІ цивільного захисту
к.пед.н., доцент

Аліна КРИШТАЛЬ